

ЈУ ОШ „Свети Сава“ Рогатица
29.03.2013.год.

ПИСАНА ПРИПРЕМА ЗА ОГЛЕДНИ ЧАС

Наставник

Снежана Пјевчевић

1. ПОДАЦИ О ЧАСУ

ДЕФИНИСАЊЕ ЧАСА

Наставни предмет: Српски језик
Наставно подручје: Књижевност
Наставна област: Лирска поезија
Наставна тема: Анализа лирске песме
Наставна јединица: „Стара бака“, Ј.Ј. Змај- анализа песме
Разред: IV₁
Тип часа: обрада

УВОЂЕЊЕ НОВИНЕ – ИНОВАЦИЈА

Како часови обраде песме не би били досадни и изводили се по шаблону, одлучила сам се за другачији приступ, коришћењем метода и техника *RWCT програма* (Читање и писање за критичко мишљење) и технике *Шест шешира*. Применом ових техника побољшава се процес учења, подстиче се активно и самостално учење и критичко креативно мишљење.

У процесу развијања критичког мишљења треба ученике оспособити за активно, критичко читање текста. Оквирни систем за овако учење је ЕРР систем који се реализује кроз три фазе:

- ЕВОКАЦИЈА- активно присећање на то шта се зна о теми, подстицање мотивације и интересовања ученика;
- РАЗУМЕВАЊЕ ЗНАЧЕЊА- упознавање са новим информацијама и идејама, самостално конструисање знања, подстицање интерактивног учења и сарадничког односа;
- РЕФЛЕКСИЈА- повезивање старог и новог знања, изражавање нових информација властитим речима, омогућавање живих размена идеја.

Технике ЕРР система за које сам се определила су:

- РОТИРАЈУЋИ ПРЕГЛЕД: Припремити онолико питања колико је група, па свако питање записати на један лист папира. Свакој групи се додели једно питање па ученици записују своја размишљања и одговоре. На наставников знак листови се ротирају до следеће групе, ученици читају шта су њихови претходници записали и дописују своје идеје. Ротација се врши све док групе не добију лист с питањем са којим су почели. Свака група свој одговор пише другом бојом.
- КОЛО НАОКОЛО: Сарадничка активност у којој се један папир шаље од члана до члана групе. Један члан напише неку идеју, шаље папир следећем члану и тако у круг. Може бити неколико кругова, сваки члан може писати другом бојом.
- БАЦАЊЕ КОЦКЕ: Стратегија поучавања која омогућава обраду неке теме из различитих перспектива. Ученици се служе коцком на којој су написане речи за мишљење и писање: ОПИШИ, УПОРЕДИ, ПОВЕЖИ, РАШЧЛАНИ, ПРИМЕНИ, ЗА / ПРОТИВ. Ученици кратко (2-4 минута) слободно пишу о задатој теми. Након писања ученици размењују своје

одговоре.

- ЧИНКВИНА: Способност сажимања информација и осећаја у неколико речи.

Упутство за писање чинквине (песме од 5 стихова):

1. ред: опис теме у једној речи - ИМЕНИЦА ...
2. ред: опис теме у две речи - ДВА придева ...
3. ред: опис теме у три речи - ТРИ глагола или глаголске именице ...
4. ред: фраза од 4 речи које изражавају осећања у вези с темом ...
5. ред: истозначница (једна реч) која поново сажима бит теме ...

Поред техника ЕРР система определила сам се и за технику ШЕСТ ШЕШИРА: Један проблем или идеја се разматра на више начина.

Бели шешир- усмерити пажњу на информације које имамо или које недостају.

Црни шешир- позива на опрез, упозорава на ризик и могуће негативне последице.

Зелени шешир- креативни, намењен стварању нових идеја.

Црвени шешир- исказује осећања, без било каквог објашњења.

Жути шешир- проналази све што је позитивно, уочава предности.

Плави шешир- разматра процес мишљења и учињеног на крају расправе, шта је следеће чинити.

Техника *Шест шешира* се заснива на усмеравању процеса мишљења у неколико различитих праваца, тако да се један проблем може разматрати из више углова. Ова техника се користи за развој креативности, унапређење комуникације, критичко и аналитичко мишљење и решавање проблема.

МОТИВАЦИЈА

За наставника је право задовољство када су сви ученици активни учесници наставног процеса, када износе своје и уважавају туђе мишљење. Желела сам да настава буде разнолика, ученицима занимљива и да на нов начин анализирају књижевни текст лирску песму (на примеру „Стара бака“, Ј.Ј.Змај). Оваквим радом ученицима је пружена могућност развоја критичког мишљења, слободног изношења својих идеја и одговарања на питања без бојазни да ли у нечему греше. Такође развијају брзину мишљења, тако што о истој теми размишљају из неколико различитих углова.

Радом у групи уче колико је важан допринос појединца успеху групе.

Мотивација лежи и у томе што игралика настава обезбеђује свестран развој личности детета. Учење кроз игру је деци занимљивије. Дете учи, а да тога није свесно. Основна карактеристика игре огледа се у томе што забаву претвара у обуку и стваралаштво. У савременој школи игра се користи ради активизације и интезификације наставног процеса.

2. ПЛАНИРАЊЕ И ОРГАНИЗАЦИЈА ЧАСА

Наставна јединица: „Стара бака“, Ј.Ј. Змај- анализа песме

ЦИЉ ЧАСА: Усвајање нових наставних садржаја на примеру песме „Стара бака“,
Ј.Ј.Змај

ЗАДАЦИ ЧАСА

Образовни задаци:

- Разумевање књижевног текста.
- Уочавање језичких израза важних за анализу ликова и њихових осећаја.
- Препознавање осећања и њихово приказивање.
- Уочавање основне поруке текста.
- Богаћење речника.

Васпитни задаци:

- Усвајање правилног односа према старијим особама.
- Развијање ненасилне комуникације и осећаја за сарадњу.
- Развијање међусобне комуникације у учењу.
- Неговање такмичарског духа.

Практични задаци:

- Подстицање креативности.
- Развијање способности стваралачког мишљења.
- Подстицање на литерарно стваралаштво.
- Оспособљавање за логичко схватање и критичко процењивање прочитаног текста.

ИСХОДИ УЧЕЊА

- Разумеју књижевни текст.
- Препознају основно осећање у песми и уочавају песничке слике.
- Уочавају карактеристике ликова.
- Исказују свој доживљај песме.
- Схватају поруке текста.
- Наводе биографске податке о писцу.
- Изграђују властити став.
- Уважавају другачије мишљење.

- Негују литерарно стваралаштво.

МЕТОДЕ И ОБЛИЦИ РАДА

Наставне методе: дијалoшка, усменог излагања, текст метода, метода демонстарције, метода писаних радова

Наставни облици: фронтални, групни, индивидуални

УСАГЛАШЕНОСТ СА НПП- ом

Наставним планом и програмом за IV разред основног образовања и васпитања из предмета српски језик предвиђена је обрада песме „Стара бака“ Јована Јовановића Змаја.

УСЛОВИ ЗА РЕАЛИЗАЦИЈУ ЧАСА

- Час ће бити организован у учионици опремљеној лаптопом за наставника и мини лаптоповима за ученике.
- Текст песме уз презентацију у POWER POINT-у - на екранима рачунара.
- Обезбедити наставне листиће за сваку групу за све активности.
- Модел коцке на којој су стикери са питањима.
- Шешире у шест различитих боја са питањима.
- Оловке у боји.

3. ТОК И САДРЖАЈ ЧАСА

ЕВОКАЦИЈА- Уводни део часа (10 минута)

- Уочавање ликова на слици (оптичка варка).
- Кратак разговор на тему БАКА.
- Техника *Коло наоколо*.
- Истицање циља часа.

РАЗУМЕВАЊЕ САДРЖАЈА- Главни део часа (25 минута)

- Комбинација технике *Шест шешира* и *Ротирајућег прегледа*.
- Техника *Баџи коцку*.

РЕФЛЕКСИЈА – Завршни део часа (10 минута)

- Техника *Чинквина* – писање нове строфе од пет стихова на тему *Бака*.

ЕВОКАЦИЈА

Ученици су раније подељени у групе (шест група по пет ученика). На столу испред сваке групе налази се ученички лаптоп (СМРС). Повезивање са наставничким лаптопом извршити пре почетка часа.

Ученицима показати један цртеж (оптичка варка) на којем они могу уочити два лика (лик девојке и лик баке). Водити кратак разговор на тему БАКА.

Након тога следи рад у групама техником *Коло наоколо*.

Ученици пишу асоцијације на задати појам- БАКА.

Представници група ће прочитати речи које су написали.

Најавити наставну јединицу и циљ часа: Анализа песме „Стара бака“, Ј.Ј. Змаја. Саопштити ученицима да ће након данашњег рада лакше разумети овај и сличне текстове, да ће изградити свој властити став, али и научити да уважавају другачије мишљење, да ће препознати основна осећања у песми и поруку коју ова песма носи.

РАЗУМЕВАЊЕ ЗНАЧЕЊА

Упознати се са биографијом Јована Јовановића Змаја (неко од ученика). Истовремено показати портрет песника на лаптопу.

Ученици читају песму изражајно. Кратко разговарати о доживљају песме. Саопштити ученицима да ће наставити рад у групама. Како би резултати рада били бољи инсистирати на доброј међусобној сарадњи и уважавању другачијег мишљења.

Настављамо рад комбинацијом техника *Шест шешира* и *Ротирајућег прегледа*. Ротирају шешири различитих боја, односно питања која носе ти шешири (питања написати на стикеру и залепити на шешир).

Ученици ће у групама за одређени временски период смислити и написати одговор на дато питање. На знак наставника треба проследити шешир са питањем следећој групи и све тако док се свакој групи не врати шешир који је био на почетку.

Задаци за групни рад:



Бели шешир

- Напиши шта знаш о баки.

- Напиши шта знаш о унуцима.



Црни шешир

- Како би се бака осећала да се унуци другачије понашају према њој, да показују непоштовање?
- Шта би било да бака не жели унуцима да прича приче?



Зелени шешир

- Да би више времена проводили заједно, унуци би могли помоћи баки у обављању послова. Сисли и напиши како.



Црвени шешир

- Наведи бакина осећања према унуцима.
- Наведи осећања унука према баки.



Жути шешир

- Бака је још у снази, живахна и окретна.
- Сисли и напиши којих би се игара играо са баком.



Плави шешир

- Исажи својим речима поруку песме.

Након одговарања на последње питање представници група читају које су одговоре дали на поједина питања. Поредимо одговоре група.

Рад настављамо техником *Баџи коцку*. Користимо се моделом коцкице за друштвену игру *Не љути се човече*. Свака страна коцке крије по једно питање за сваку групу.

Изабрани представник групе изађе пред таблу баци коцку и добијањем неког од шест бројева коцке добија и питање за своју групу.

Сви задаци су различити:

- УПОРЕДИ: Упореди баку из ове песме са бакама из песме „Дви се бабе возале“.
(Уочи сличности и разлике.)
- ПОВЕЖИ: Шта би код ове баке променио да можеш?
- ОПИШИ: Опиши како замишљаш баку.
- РАШЧЛАНИ: Шта је могло подстаћи песника да напише ову песму?
- ПРИМЕНИ: Шта би саветовао својој баки?
- ЗА/ПРОТИВ: Заузми став: Бака пушта приче са ЦД- а. Да ли си за или против?
Објасни.

После рада у групама следи извештавање представника група.

РЕФЛЕКСИЈА

Ученици и даље раде групним обликом рада техником *Чинквина*. Такмиче се која ће група написати бољу песму.

Упутство за писање чинквине:

Наслов / тема (једна именица)

Опис (два придева)

Радња (три глагола или глаголске именице)

Осећања (реченица од четири речи)

Понављање суштине теме (једна реч)

Након писања песама, следи читање истих и одабир најбоље по избору ученика.

ЛИТЕРАТУРА

1. Богнар, Б. (2003), *Школа која развија креативност*, преузето са www.kreativnost.pedagogija.net
2. Богнар, Л., *Потицање креативности будућих учитеља у настави*, преузето са www.kreativna.pedagogija.net
3. Дијанић- Бјелановић, Ж., *Неке методе за развој критичког мишљења ученика по ЕРР систему*, Методички огледи, бр. 19, 163- 179, преузето са www.hrfd.hr/content/metodicki-ogledi
4. Николић, М., (1999), *Методика наставе српског језика и књижевности*, Завод за уџбенике и наставна средства , Београд
5. Савић, Б., Милатовић, В., Ђаковић, П., (2003), *Читанка за четврти разред основне школе*, Завод за уџбенике и наставна средства, Источно Сарајево